

Powiaty od początku reform samorządowych funkcjonowały w najtrudniejszych warunkach spośród wszystkich szczebli samorządu terytorialnego – podkreśla prof. Irena Lipowicz w liście skierowanym do uczestników Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 17 czerwca 2026 r. w Karpaczu. W swoim wystąpieniu zwraca uwagę na rosnące znaczenie powiatów w obliczu nowych zagrożeń bezpieczeństwa oraz wyzwań społecznych, a także na potrzebę wzmocnienia decentralizacji i roli samorządu terytorialnego.

Prof. Irena Lipowicz przypomina, że źródłem szczególnie trudnej sytuacji powiatów było rozłożenie reformy samorządowej na dwa etapy. Jak wskazuje, gminy miały czas na umocnienie swojej pozycji, natomiast samorządy województw szybko uzyskały silną legitymację dzięki zarządzaniu środkami unijnymi. Powiatom powierzono natomiast najtrudniejsze zadania przy jednoczesnym ograniczonym zakresie kompetencji.

W liście podkreślono również, że przez lata organy powiatów i samorządowe związki powiatowe musiały mierzyć się nie tylko z kwestionowaniem zakresu swoich zadań oraz procesami recentralizacyjnymi, ale nawet z podważaniem samej idei istnienia powiatów. W tym kontekście wyrażone zostało uznanie dla starostów oraz władz Związku Powiatów Polskich za konsekwentne umacnianie pozycji powiatów i ich znaczenia w systemie administracji publicznej.

Zdaniem autorki obecna sytuacja geopolityczna, wzrost zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa oraz globalne kryzysy energetyczne unaocznily znaczenie powiatów i doprowadziły do powierzania im nowych obowiązków. W ocenie prof. Lipowicz proces ten będzie się pogłębiał, jednak nowe zadania nie mogą stać się dla samorządów pułapką.

Jako przykład wskazano ochronę zdrowia. W liście zwrócono uwagę, że w przypadku likwidacji szpitali powiatowych lub szpitalnych oddziałów ratunkowych społeczna odpowiedzialność i niezadowolenie mieszkańców kierowane są przede wszystkim do władz powiatowych. Z tego względu głos samorządu powiatowego powinien odgrywać szczególnie istotną rolę podczas prac nad całościową reformą ochrony zdrowia w Polsce.

Prof. Lipowicz wysoko ocenia działalność Związku Powiatów Polskich, wskazując na jego aktywną obecność w parlamencie oraz przygotowywane ekspertyzy. Jednocześnie podkreśla potrzebę większego zaangażowania strony rządowej i parlamentarnej w realizację idei samorządności. W liście przywołano także wyniki badań Fundacji Batorego oraz Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, które wskazują, że choć zahamowano proces agresywnej recentralizacji, nadal nie nastąpił powrót do pełnej decentralizacji. Jako przykład wskazano funkcjonowanie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Wśród postulatów znalazło się stałe przypomnianie o konstytucyjnej gwarancji samorządu terytorialnego oraz przywrócenie odpowiedniej rangi obradom Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego jako ważnemu wydarzeniu państwowemu.

Autorka listu zwraca również uwagę na dwa podstawowe zadania administracji samorządowej: zapewnianie bezpieczeństwa oraz budowanie poczucia przynależności. O ile pierwsza z tych funkcji zyskuje obecnie na znaczeniu w związku z nowymi zagrożeniami, o tyle druga – związana z tożsamością lokalną – wymaga dodatkowego wzmocnienia. W tym kontekście wskazano potrzebę rozwijania nowoczesnych form pielęgnowania tożsamości i tradycji powiatów jako historycznych wspólnot lokalnych. Działania te mają stanowić odpowiedź na narastające problemy depopulacji, wyludniania

Prof. Irena Lipowicz: rola powiatów będzie nadal rosła, ale nowe zadania muszą iść w parze z realnym wpływem sam

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: poniedziałek, 22, czerwiec 2026 12:14

Odsłony: 144

obszarów wiejskich i miast.

Na zakończenie prof. Irena Lipowicz życzyła uczestnikom Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich owocnych obrad.